

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1333
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/36
Karar Numarası : 2023/1106
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın sağlık hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda cezasını infaz etmekte olduğu sırada sağ kulak zarından ameliyat olduğunu,

b. Ameliyatın ertesi günü kulağında akıntı ve ağrı meydana geldiğini, akabinde Kurum doktoru tarafından muayene edildiğini ve kendisine ilaçlar yazıldığını, araya hafta sonu girmesi sebebiyle ilacın hafta sonu tedarik edilmediğini, ardından ilk iş günü olan pazartesi günü görevli memur tarafından bahsi geçen ilacın iki farklı eczanede de bulunmadığının iletildiğini ve ilacın temin edilmediğini, iltihap dolayısıyla kulağındaki ağrının devam ettiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın 12/8/2022 tarihli muayenesinde reçete edilen ilacın mevcut olmadığı ve reçetenin arka kısmına söz konusu ilacın kendisinin veya muadilinin bulunmadığının not edildiği, söz konusu ilacın mevcut olmaması nedeniyle temin edilemediği,

b. Başvuranın kulağındaki rahatsızlıktan dolayı 12/8/2022 tarihinden sonra muayene olma talebini içeren dilekçesinin bulunmadığı, 15/9/2022 farklı rahatsızlıkları için Kurum revirinde muayenesinin yapıp reçetesinin düzenlendiği ve ilgili hastalığına ilişkin ilaçların temin edildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Geçirdiği ameliyat sonrasında kulağında iltihap meydana geldiğini, kendisine reçete edilen ilacın Kurum tarafından temin edilmediğini, bunun üzerine dilekçe yazarak tekrar muayene olma talebinde bulunduğun

b. Konu ile ilgili Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden şikâyet başvurusunda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

bulduğunu, ayrıca Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından konuya ilişkin açılan soruşturmanın devam ettiğini, ceza infaz kurumu koşullarının hak ihlallerinin yaşanmasına sebep olabileceğini belirtmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*" ve sekizinci fıkrasında yer alan "*9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.*" delaleti ile özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

7. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'nci maddesinde "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*" hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi [CPT], 2. Genel Rapor [Inf (92) 3], Hapsedilme, para. 44).

11. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86).

12. Anayasa'nın 17'nci maddesinde herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmıştır; üçüncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağı, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 80).

13. Somut başvuruda başvuran, ceza infaz kurumunda cezasını infaz ettiği sırada ameliyat olduğunu, ameliyat sonrasında doktor tarafından kendisine reçete edilen ilacın temin edilmediğini, kulağında şiddetli bir ağrının meydana geldiğini iddia etmekte olup Kurumumuza gönderilen bilgi ve belgelerden muhatap tarafından başvuranın tanı ve tedavileri ile hastaneye sevklerinin gerçekleştirildiği, ameliyat sonrasında doktor tarafından birden fazla ilacın reçete edildiği, muhatap tarafından anlaşmalı eczanelerden ilaçların temin edilmesi yönünde hareket edildiği, söz konusu ilacın iki farklı eczane deposunda da bulunmaması sebebiyle temin edilemediği ancak diğer ilaçlarının temin edildiği, ayrıca başvuranın diğer ilaçlarının temin edilmediği hususunda bir şikâyetinin olmadığı anlaşılmıştır. Buna ek olarak Kurum tarafından iletilen belgelerden 9/9/2022 tarihinde başvuranın apse şikayetiyle ilgili reçete düzenlendiği, 15/09/2022 tarihinde migren hastalığı sebebiyle reçete düzenlendiği ve reçete edilen ilaçlarının temin edildiği görülmektedir. Başvuranın kulağındaki rahatsızlıktan dolayı 12/08/2022 tarihinden sonra herhangi bir hastane sevkini bulunmamaktadır. Başvuranın söz konusu ilacını temin etmek için muhatapın elindeki imkanlar dahilinde hareket ettiği, buna göre araya hafta sonu girmesi nedeniyle "*Siprogut*" isimli kulak damlası olan ilacın hafta sonu tedarik edilemediği, ardından ilk iş günü olan pazartesi günü görevli memur tarafından bahse konu ilacın iki farklı eczaneden de bulunamayıp temin edilemediği, ameliyat olduktan sonra hissedilen ağrının hayatın olağan şartları dahilinde muhtemel olduğu, söz konusu ilacın hayati öneme sahip bir ilaç olmadığı, ilacın eczanelerde bulunamaması durumunun kişinin alıkonuluyor olması ile ilgili bir illiyetinin bulunmadığı, bu nedenle muhatapın elinde olmayan nedenlerden dolayı ilacın temin edilememesinden münhasıran sorumlu tutulamayacağı, dolayısıyla başvuruda yer alan iddiaların kötü muamele sayılabilmesi için gerekli eşiği aşmadığı değerlendirilmiş olup hak ihlali bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

14. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye